

Sygn. akt VI Gz 171/18

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marta Zalewska

Protokolant: asyst. sędz. Agnieszka Wasilewska-Kardyś

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2018 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: **(...) S.A.**

przeciwko: **A. D.**

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie
V Wydziału Gospodarczego z dnia 14 marca 2018 r., sygn. akt V Gc 2043/17

postanawia:

oddalić zażalenie

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 14.03.2018 r. Sad Rejonowy w Rzeszowie w sprawie V Gc 2043/17 stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę według właściwości do Sądu Rejonowego w Kielcach.

W uzasadnieniu wskazał, że powód (...) S.A. w R. wniósł do Sądu Rejonowego w Rzeszowie pozew o zapłatę kwoty 2.593,43 złotych skierowany przeciwko pozwanej A. D. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą (...) w N., tytułem kary umownej wynikającej z umowy sprzedaży energii elektrycznej z dnia 20 lutego 2015 roku.

Uzasadniając właściwość miejscową Sądu Rejonowego w Rzeszowie powód powołał się na art. 34 kpc w zw. z art. 454 § 1 kc wskazując, że zobowiązanie pozwanej ma charakter pieniężny i stanowi dług oddawczy, który powinien być spełniony w siedzibie powoda.

Pozwana we wniesionym sprzeciwie od nakazu zapłaty zgłosiła zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Rzeszowie podając, iż powód nie skorzystał w sposób prawidłowy z właściwości przemiennej bowiem miejscem spełnienia świadczenia pieniężnego za pomocą rozliczeń bezgotówkowych jest siedziba banku (jego oddziału) prowadzącego rachunek wierzyciela.

W tych okolicznościach wskazała, że właściwym w przedmiotowej sprawie jest Sąd właściwy miejscowo dla siedziby pozwanej tj. Sąd Rejonowy w Kielcach.

Sąd Rejonowy powołał art. 27 kpc i art. 31- 37¹ kpc wskazując, że strona powodowa może wytoczyć powództwo również według właściwości przemiennej, jednakże w pozwie właściwość ta winna zostać w sposób wyraźny i jednoznaczny wskazana i uzasadniona. W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie powódka nie wniosła skutecznie o rozpoznanie sprawy według właściwości przemiennej bowiem w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki do skorzystania z właściwości przemiennej i skierowania sprawy do Sądu Rejonowego w Rzeszowie ze względu na miejsce wykonania umowy.

Powództwo o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy może obejmować wszelkiego rodzaju roszczenia wynikające z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, np. o wypłatę odszkodowania z tytułu naprawienia szkody wynikłej z samego niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 471 kc), o naprawienie szkody powstałej wskutek zwłoki (art. 477 § 1 i art. 486 § 1 kc), a także żądanie zapłaty odsetek za czas opóźnienia (art. 481 § 1 kc) i kary umownej (art. 484 § 1 kc).

Miejsce wykonania umowy określa się według założeń prawa materialnego, przy czym zgodnie z art. 454 § 1 kc jeżeli miejsce spełnienia świadczenia nie jest oznaczone ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione w miejscu, gdzie w chwili powstania zobowiązania dłużnik miał zamieszkanie lub siedzibę. Jednakże świadczenie pieniężne powinno być spełnione w miejscu zamieszkania lub w siedzibie wierzyciela w chwili spełnienia świadczenia. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.

W obrocie bezgotówkowym miejscem wykonania zobowiązania jest to miejsce, w którym znajduje się rachunek bankowy wierzyciela (uchwała SN z dnia 20 listopada 1992 r. III CZP 138/92, OSNCP 1993, nr 6, poz. 96 z glosą A. Szpunara, PPH 1993, nr 13, s. 26 oraz uchwała SN z dnia 4 stycznia 1995 r. III CZP 164/94, OSNC 1995, nr 4, poz. 62). Określenie właściwości miejscowej sądu według miejsca siedziby banku wierzyciela w przypadku świadczenia bezgotówkowego nastąpi, kiedy strony wyraziły zgodę (w sposób bezpośredni lub dorozumiany) na dokonanie zapłaty na umiejscowiony w określonym banku rachunek wierzyciela (...) - wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 14 października 2003r. I ACa 842/03.

W regulaminie sprzedaży energii elektrycznej, stanowiącym integralną część umowy z dnia 20 lutego 2015 strony ustaliły bezgotówkowy sposób spełnienia świadczenia pieniężnego przez pozwanego na co wskazuje § 9 pkt 5 powołanego regulaminu – umieszczony w rozdziale określającym rozliczenia stron- w którym postanowiono, iż za dzień płatności uważa się dzień uznania rachunku bankowego Sprzedawcy, a termin płatności opłat określa sprzedawca na fakturze VAT lub nocie księgowej - § 9 pkt 4.

W tych okolicznościach wobec wprowadzenia przez strony do ich rozliczeń systemu obrotu bezgotówkowego, nieuprawnionym jest wniosek powoda, iż miejsce wykonania umowy determinuje siedziba wierzyciela.

Takie określenie miejsca wykonania umowy byłoby uzasadnione w przypadku dochodzenia roszczeń pieniężnych przez powoda, które pozwany miałby uregulować w gotówce.

Wprowadzony przez strony obrót bezgotówkowy wyłącza możliwość spełnienia przez pozwaną świadczenia w gotówce w siedzibie powoda.

Dołączona do pozwu nota księgowa nr (...) zawiera dane o rachunku bankowym powoda, w szczególności jego numer co oznacza, że na rachunek ten powinna nastąpić zapłata zgodnie z przyjętym przez strony sposobem rozliczeń.

Jednocześnie zaś nie wynika z niej, iż rachunek ten prowadzony jest przed Oddziałem banku w R., a dokonana przez Sąd weryfikacja wskazanego w nocie obciążeniowej numeru rachunku bankowego wskazuje, że jest to rachunek prowadzony przez Bank (...) - Oddział w P..

Stąd wobec braku prawidłowego wykazania podstaw właściwości przemiennej Sądu Rejonowego w Rzeszowie przez stronę powodową niezbędne stało się rozpoznanie niniejszej sprawy przez sąd właściwości ogólnej dla pozwanej.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa jest sprawą gospodarczą właściwym w niniejszej sprawie jest Sąd Rejonowy w Kielcach jako Sąd właściwości ogólnej pozwanej.

Dlatego też Sąd na podstawie art. 200 § 1 kpc w zw. z art. 202 kpc i art. 27 § 1 kpc orzekł jak w sentencji postanowienia.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem powód zarzucając:

- błędną wykładnię przepisu art. 34 kpc w zw. z art. 454 kc w zw. zapisami § 9 pkt 4 i 5 regulaminu sprzedaży energii elektrycznej, a co a tym idzie błędne przyjęcie, że nie ziściły się przesłanki do skorzystania przez powoda z właściwości przemiennej sądu Rejonowego w Rzeszowie.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez oddalenie wniosku pozwanej o stwierdzenie niewłaściwości miejscowej Sądu i przekazanie sprawy wg właściwości ogólnej oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu rozwinął argumentację na poparcie zgłoszonego zarzutu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Właściwość miejscowa ogólna w tym z art. 27 kpc ma charakter podstawowy. Przepisy o właściwości przemiennej, a takim jest art. 34 kpc jako odstępstwo od zasady należy interpretować ściśle. Zatem nie jest możliwe stosowanie tych przepisów w przypadkach w których wyraźnie nie zostały wskazane w ustawie.

Powód chcąc wnieść pozew według właściwości przemiennej z art. 34 kpc winien zgodnie z art. 187 § 1 pkt 2 kpc w pozwie tę właściwość należycie uzasadnić.

Powód uzasadniał w pozwie właściwość Sądu Rejonowego w Rzeszowie powołując się na miejsce wykonania umowy i jego siedzibę.

Powód uzasadniał zatem właściwość Sądu przepisem art. 34 kpc w zw. z art. 454 kc i miejscem wykonania umowy.

Stosownie do art. 34 kpc powództwo o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, jak też o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd według przepisów o właściwości ogólnej, bądź przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.

Pozwany podniósł zarzut niewłaściwości przy pierwszej czynności procesowej zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, /art. 202 kpc/ powołując się na właściwość ogólną t.j. miejsce zamieszkania pozwanego art. 27 kpc.

Przepisy proceduralne nie regulują kwestii miejsca wykonania umowy, które określa się przy zastosowaniu przepisów materialnych i takim jest właśnie art. 454 kc w którym jest mowa o długi oddawczym i siedzibie wierzyciela.

Co do miejsca prowadzenia rachunku bankowego wierzyciela jako miejsca wykonania umowy Sąd Okręgowy zgadza się co do zasady, iż jeśli ten jest podawany dłużnikowi jednostronnie dopiero w fakturze wystawionej przez wierzyciela, to o uzgodnieniu przez strony zapłaty na wskazany rachunek może być mowa dopiero z chwilą jego wyraźnej akceptacji czy podjęcia przez dłużnika działań świadczących o zastosowaniu się do tego wskazania.

Unormowanie odwołujące się do siedziby wierzyciela ma charakter dyspozytywny i subsydiarny. Siedziba wierzyciela jako miejsce wykonania umowy wchodzi w rachubę tylko wówczas, gdy miejsce spełnienia świadczenia nie zostało ustalone przez strony - nie wynika z treści zobowiązania. Na zasadzie swobody umów strony mogą przy tym kontrakt ułożyć w taki sposób, że to dopiero dokument rozliczeniowy zawiera informacje gdzie należy zapłacić na fakturę.

W niniejszej sprawie wskazanie w fakturze VAT konkretnego numeru rachunku bankowego jako miejsca wykonania umowy co do świadczenia pieniężnego i zawężenie tym samym możliwości wykonania przez pozwaną umowy zgodnie z jej treścią nie było jednostronnym, nieuzgodnionym z pozwanym aktem powoda, dokonany już po zawarciu umowy i wymagającym dla osiągnięcia konsensusu co do wskazanego przez powoda miejsca wykonania zobowiązania dopiero zaakceptowania wyraźnego czy dorozumianego przez drugą stronę.

Przeciwnie, w niniejszej sprawie strony w samej umowie, której częścią był regulamin ustaliły miejsce jej wykonania w zakresie długu oddawczego. Wskazano, iż termin zapłaty zostanie wskazany przez powoda w fakturze VAT czy nocie księgowej. Dalej zaś wskazano, że za dzień płatności uznaje się dzień uznania rachunku bankowego sprzedawcy.

Należy powyższą sytuację odróżnić zatem od tej, gdy strony w umowie w ogóle nie uzgodniły miejsca płatności od sytuacji, i gdy już na etapie zawierania umowy ustalono bezgotówkową płatność jako jedyną możliwość spełnienia świadczenia. Dłużnik wykonując zobowiązanie poprzez zapłatę gotówką w siedzibie powoda działałby niezgodnie z umową.

Sporne postanowienia regulaminu należy interpretować łącznie. Skoro przyjęto jako wyłączny sposób płatności bezgotówkowy oraz to, że powód miał wskazywać termin zapłaty w fakturze czy nocie księgowej, co czynił jednocześnie z doprecyzowaniem numeru rachunku bankowego z chwilą uznania którego, zapłata ostatecznie skutkować miała spełnieniem świadczenia, to w tych okolicznościach zaofiarowanie świadczenia przez pozwanego w innym miejscu - zapłata na inny rachunek niż wskazał powód, stanowiłoby co najmniej nienależyte wykonanie zobowiązania.

Powód wskazał w spornej nodzie księgowej rachunek bankowy, co do którego nie wykazał w niniejszym postępowaniu, aby był prowadzony przez oddział banku w R.. Stosownie zaś do art. 34 kpc zd. 2 kpc w razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.

W razie, gdy właściwość sądu do którego powód wniósł pozew nie wynika z przepisów o właściwości przemiennej ani wyłącznej, koniecznym jest przekazanie sprawy do sądu właściwego według właściwości ogólnej, co w sprawie miało miejsce.

Mając na uwadze powyższe Sad oddalił zażalenie na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.